

УДК 339.9

JEL M10, M31

DOI 10.18524/2413-9998.2024.2(57).315247

М. П. Чайковська,

доктор економічних наук, професор,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
Французький бульвар, 24/26, Одеса, 65058, Україна.
e-mail: chmp@onu.edu.ua
ORCID: 0000-0002-9490-5112

А. В. Спасенко,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності «Менеджмент»,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
Французький бульвар, 24/26, Одеса, 65058, Україна.
e-mail: spassenko.arsen14@gmail.com

ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ: ДОСВІД США ТА УКРАЇНИ

У статті досліджується зв'язок між показниками інформатизації, рівня державного регулювання та сталості соціально-економічних процесів США з метою адаптації досвіду цієї країни до умов України. Особлива увага приділяється аналізу американської моделі державного управління в умовах цифровізації та її впливу на економічний розвиток, ефективність державних послуг та забезпечення кібербезпеки. У дослідженні розглядаються переваги, недоліки, перспективи і бар'єри інформатизаційної політики США, зокрема їхня роль у модернізації державного управління. На основі отриманих даних визначено ключові напрями бенчмаркетингу моделі інформатизації США щодо розбудови української економіки на інноваційних засадах, підвищення ефективності управлінських процесів, забезпечення кібербезпеки та сталого розвитку цифрової економіки.

Ключові слова: цифрові трансформації, сталий розвиток, електронне урядування, виклики інформатизації, інноваційні технології, адаптація моделі США, Україна.

Вступ. Інформатизація відіграє ключову роль у трансформації сучасних державних інститутів і систем управління. В умовах швидкого розвитку цифрових технологій уряди всього світу стикаються з викликом інтеграції цих інновацій для покращення надання послуг, забезпечення прозорості та підвищення ефективності державного управління. США є однією з провідних країн у сфері інформатизації та цифрового

регулювання, тому їхній досвід заслуговує на особливу увагу. Аналіз американської моделі державного регулювання в умовах цифровізації може надати важливі інструменти для реформування аналогічних процесів в інших країнах, зокрема в Україні. На сьогоднішній день інформатизація охоплює не лише технологічні аспекти, а й впливає на соціальні, економічні та політичні процеси, змінюючи механізми державного регулювання і взаємодії між урядом та громадянами. У США впровадження інформатизації сприяло розвитку електронного урядування, автоматизації державних послуг, посиленню кібербезпеки та спрощенню процесів прийняття рішень. Водночас, ефективне регулювання та впровадження цифрових технологій вимагає чіткої політики, відповідних правових рамок і здатності до швидкої адаптації до нових викликів, що виникають у цифровій сфері. Для України, яка перебуває на етапі активної цифровізації і реформування системи державного управління, досвід США може бути цінним джерелом натхнення та корисних практик. Вивчення зв'язку між інформатизацією та державним регулюванням у США дозволить окреслити можливості та ризики, з якими може зіткнутися Україна під час впровадження подібних процесів.

Процеси інформатизації суттєво змінюють державне управління, впливаючи на ефективність, прозорість та доступність державних послуг. У США впровадження інформатизації дозволило модернізувати державні інститути, підвищити рівень автоматизації та оптимізувати регуляторні процеси. Однак адаптація цього досвіду до інших країн, зокрема України, викликає низку викликів, пов'язаних із відмінностями в економічних, правових та політичних системах.

Огляд літератури. Останні дослідження вказують на значний вплив цифровізації на державне управління та регулювання. Г. Алексеєвська аналізує трансформацію ІКТ-сектору в Україні, підкреслюючи важливість сталого розвитку та його вплив на економіку країни [1]. Зазначається, що інтеграція сучасних інформаційно-комунікаційних технологій сприяє підвищенню ефективності державних процесів та покращенню взаємодії між громадянами і державою.

І. А. Ломачинська досліджує особливості розвитку ІКТ-сфери у Східній Європі, акцентуючи увагу на викликах та можливостях, що стоять перед регіоном [2]. Підкреслюється необхідність адаптації регуляторних процесів до цифрових змін та впровадження інноваційних рішень у державному управлінні.

Ю. В. Робул [3] розглядає концептуально-методологічні засади фор-

мування та управління маркетинговими системами в умовах цифрових трансформацій. Він наголошує на важливості розробки нових управлінських та маркетингових моделей, що здатні підтримувати інноваційний розвиток та ефективно реагувати на зміни у технологічному середовищі.

О. В. Садченко досліджує основні напрямки розвитку маркетингу економіки досвіду в умовах сталого розвитку, що має безпосередній вплив на формування державної політики та регуляторні процеси [4, с. 105]. Авторка зазначає, що впровадження цифрових технологій у маркетингові стратегії держави сприяє більш ефективному залученню громадян до участі в суспільному житті.

М. Є. Марков аналізує розвиток та сучасний стан інформаційно-комунікаційних технологій в Україні, вказуючи на необхідність впровадження нових технологій для підвищення ефективності державного управління [5, с. 47]. Він підкреслює, що цифровізація сприяє модернізації регуляторних механізмів та покращенню якості надання державних послуг.

Проте питання аналізу американського досвіду в контексті його потенційної адаптації до українських умов для підвищення ефективності державного управління та розвитку цифрових технологій потребують додаткових досліджень.

Для України, яка активно рухається у напрямку цифрової трансформації, важливо вивчити американський досвід, щоб зрозуміти, як показники інформатизації можуть впливати на державне регулювання в місцевих умовах. Дослідження покликане визначити ключові аспекти американської моделі інформатизації, які можуть бути ефективно застосовані в українській реальності для підвищення ефективності державного управління, забезпечення інформаційної безпеки та розвитку цифрової економіки на засадах сталого розвитку.

Метою статті є аналіз впливу процесів інформатизації, інноваційного розвитку, механізмів державного регулювання на соціально-економічні показники у США, та виявлення ключових напрямів імплементації досвіду США в українських реаліях.

Основними завданнями є дослідження інформаційної політики США, вивчення інструментів і підходів, які використовуються в США для впровадження цифрових технологій у суспільство та державне управління, аналіз впливу показників та трендів інноваційного та ІКТ розвитку на соціально-економічні процеси, аналіз переваг, викликів та ризиків моделі інформатизації США.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети використову-

ються загальнонаукові методи для аналізу наукової літератури та систематизації даних, порівняльний аналіз для визначення відмінностей і подібностей між підходами США та України, факторний аналіз для виявлення чинників впливу, трендовий та регресивний аналіз та для прогнозування економічного зростання на основі показників інформатизації.

Результати та обговорення. Інформаційна політика як окрема дослідницька площина набула особливого значення після завершення ХХ століття, що символізує перехід до інформаційного суспільства. Відбулися глибокі зміни в соціальній, економічній та політичній сферах, спричинені новими умовами існування суспільства, де інформація стає головним ресурсом.

Якщо у попередні століття споживання інформації було відносно обмеженим та залежало від потреби в здобутті знань; інформаційні потоки регулювалися природними бар'єрами, такими як доступ до друкованих видань або навчальних установ; отримання інформації було необхідним переважно в освітніх чи наукових цілях, і наслідки такого споживання не мали значного впливу на суспільство загалом. Закон Парето в розподілі продуктивних сил розвинених економік світу акцентував вагу сектору матеріального виробництва.

Проте з розвитком інформаційних технологій та глобалізації доступ до інформації став повсюдним і невід'ємною частиною сучасного життя. В інформаційному суспільстві інформація стає не просто знанням чи інтелектуальним продуктом, а ключовим ресурсом, який впливає на економічну, політичну та соціальну динаміку, що породжує нові виклики для державної політики, яка повинна враховувати як безпеку і захист даних, так і забезпечення рівного доступу до інформаційних ресурсів.

Інформація тепер розглядається як суспільне благо, оскільки вона сприяє розвитку освіти, науки та технологій, але водночас вона стає й стратегічним ресурсом, що вимагає регулювання та управління, подібно до матеріальних ресурсів. Спостерігається прискорення трансформації класичних (тейлорівських) підприємств в посттейлорівські (знання орієнтовані, інтелектуальні, цифрові) [6, с. 255].

В 2023 році частка вкладу таких digital трансформованих підприємств в глобальне ВВП перевищили 50%, рухаючись трендом поліноміального зростання досягне в 2025 році 80% (рис. 1).

Інформація в сучасному суспільстві, стаючи як суспільним благом, так і стратегічним ресурсом, вимагає ретельного управління та регулювання. Саме в цьому контексті важливу роль починає відігравати ін-

форматизаційна політика держав. Однією з країн, яка ефективно використовує інструменти інформатизації для досягнення своїх геополітичних та економічних цілей, є США. Інформатизаційна політика цієї країни охоплює широкий спектр механізмів, спрямованих на просування національних інтересів як на внутрішньому, так і на міжнародному рівнях.

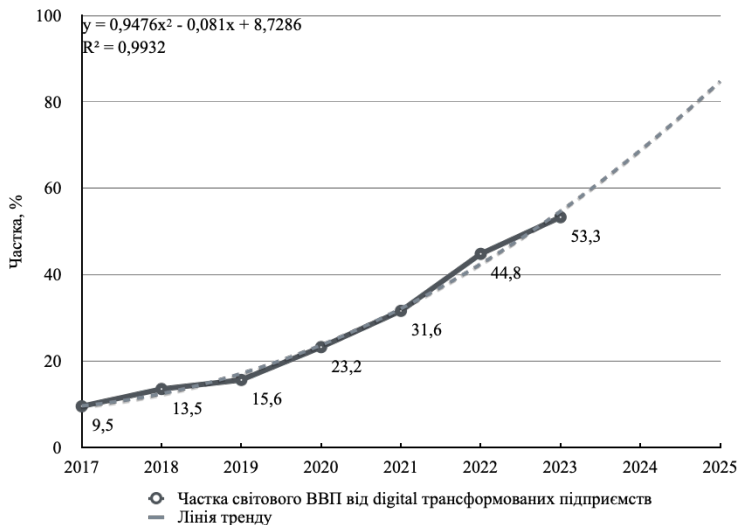

Рис. 1. Частка світового ВВП від digital трансформованих підприємств

Джерело: Створено авторами на основі [7]

США використовують кілька ключових інструментів, що базуються на силі інформації. По-перше, це глобальні медіа, які служать потужним каналом впливу на аудиторії у різних країнах, поширюючи американські погляди на важливі події та сприяючи формуванню позитивного іміджу країни. По-друге, дипломатія та громадська активність виступають важливими засобами поширення впливу США через обмін культурними, науковими та освітніми програмами, що дозволяє не тільки зміцнювати партнерські відносини, але й впливати на суспільну думку в інших країнах.

Ще одним важливим інструментом є пропаганда та інформаційна війна, де США використовують різні методи для боротьби з дезінформацією та для захисту національних інтересів у контексті глобальної інформацій-

ної конкуренції. Поширення американської культури через фільми, музику, літературу та інші форми культурної дипломатії також відіграє ключову роль у формуванні позитивного образу США за кордоном.

Міжнародні організації є ще одним інструментом, за допомогою якого США просувають свої інформаційні та політичні інтереси на глобальному рівні, впливаючи на міжнародні рішення та політики. Нарешті, санкції та обмеження є важливими елементами інформатизаційної політики США, які спрямовані на те, щоб обмежити доступ до інформаційних ресурсів та технологій у тих країнах, що вважаються загрозою для національних інтересів США. Таким чином, інформатизаційна політика США представляє собою багатогранну систему інструментів, що спрямовані на забезпечення інформаційної переваги, захист національних інтересів і просування своїх цінностей на світовій арені.

Вивчення зв'язку між різними показниками інформатизації та державного регулювання США дозволяє виявити ключові фактори, що сприяють економічному та соціальному розвитку країни, та окреслити шляхи адаптації цього досвіду в Україні. Розвинена інформатизація в США не тільки підвищує ефективність державного управління, але й сприяє загальному економічному зростанню, що відображено у високих показниках ВВП на душу населення та стабільних позиціях у міжнародних рейтингах, таких як індекс щастя та індекс розвитку електронного урядування.

Важливою складовою успіху США є розширення доступу до цифрових послуг через розвиток електронного уряду. Високий рівень інформатизації забезпечує більш ефективне надання державних послуг, прозорість та зниження рівня корупції, що відображено в їхніх стабільно високих позиціях у рейтингу E-government. Дана практика може бути корисною для України, яка поступово покращує свої показники, але все ще відстає у впровадженні сучасних технологій управління. Паралельно з цим, США демонструє стабільний ріст кількості інтернет-користувачів, що свідчить про глибоку цифрову інтеграцію суспільства, яка є однією з основ державного регулювання в сучасному інформаційному суспільстві.

Динаміка показників розвитку сектору ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій) таких як кількість активних контрактів на мобільний ширококутний доступ на 100 жителів (19,76 в Україні, 13,57 у світі); міжнародна пропускна спроможність Інтернету на одного користувача Інтернету (79884,65 біт/с в Україні / 74464 біт/с в світі); відсоток домогосподарств, оснащених комп'ютером (65,10 % в Україні / 46,61% в світі), відсоток користувачів Інтернет (79,2% в Україні / 64% в

світі) перевищує середньосвітові [8]. Проте відсутність сталості соціально-економічних процесів, політичні турбулентності, флуктуації системних перебудов та початкове відставання від технологічних лідерів створюють виклики для розвитку електронного урядування та цифрової економіки України. Так в 2000 році лише 0,4% населення України мали доступ до Інтернету (в світі – 12%), в 2010 році – лише 22% (в світі – 29%). В США ці ж показники були у 2000 році – 43%, 2010 році – 72% відповідно [9]. США також є не лише лідером у глобальних інноваційних рейтингах, що підкреслює важливість впровадження інновацій в державне управління, а й демонструє стійкість цього процесу (табл. 1)

Таблиця 1

Рейтинг ГП Сполучених Штатів Америки 2020–2023 рр.

Рік	Позиція ГП	Інноваційні ресурси	Інноваційні результати
2020	3-й	4-й	5-й
2021	3-й	3-й	4-й
2022	2-й	2-й	5-й
2023	3-й	2-й	4-й

Джерело: Створено авторами на основі [9–16]

Стабільно високі позиції в рейтингу глобальних інновацій США свідчать про успішну державну політику в галузі інформатизації, що включає інвестиції в дослідження та розвиток новітніх технологій.

Україна, хоча і демонструє позитивну динаміку в цьому напрямку, ще потребує додаткових зусиль для досягнення подібного рівня інноваційного розвитку. Аналіз різних показників інформатизації та державного регулювання США є важливим для розуміння механізмів, які сприяють сталому розвитку економіки та цифрової інфраструктури.

Оцінка таких показників, як ВВП на душу населення, індекс щастя, рівень розвитку електронного уряду, кількість інтернет-користувачів та інноваційність, а також тенденції їх розвитку дозволяє простежити зв'язок між цифровими технологіями, державним регулюванням, рівнем добробуту населення. Використання цього досвіду може бути корисним для України у вдосконаленні своїх регуляторних та технологічних стратегій.

Порівняння показників США та України за 2023 рік демонструє значні відмінності між двома країнами у розвитку економіки, технологій та державного регулювання (табл. 2).

Таблиця 2

Місце США та України у світових рейтингах 2023 р.

Показник	США	Україна
ВВП на душу населення, тис. дол. США	81,7	5,2
Індекс щастя	15-е місце	92-е місце
Індекс розвитку електронного урядування (EGDI)	0,929 (високий рівень)	0,712 (середній рівень)
Кількість інтернет-користувачів	313,0 млн	29,2 млн
Охоплення населення Інтернет	91,8%	79,2%
Індекс глобальної інноваційності (GII)	3-є місце	55-е місце

Джерело: Створено авторами на основі [9–16]

ВВП є основним показником економічного розвитку, який корелює з рівнем добробуту населення та ефективністю державного управління. В умовах цифрової трансформації ВВП безпосередньо залежить від рівня впровадження інформаційних технологій, що робить його доцільним для аналізу.

Показник ВВП на душу населення в США не лише значно перевищує аналогічний показник України, що свідчить про вищий рівень економічного добробуту і доступ до ресурсів в США, та має прямий вплив на інші показники, зокрема на кількість інтернет-користувачів, яка в США також набагато вища, але й демонструє стабільне зростання, на відміну від різких коливань українського відповідника (рис. 2).

Індекс розвитку електронного урядування (EGDI) показує, що США мають передову цифрову інфраструктуру та механізми регулювання (0,929), що дозволяє ефективніше надавати державні послуги через електронні платформи (табл. 3). Україна з показником 0,7116 поступається, але демонструє прогрес у впровадженні електронного урядування, що є важливим для підвищення прозорості та ефективності урядових процесів (табл. 3).

Порівняння даних свідчить про те, що США зберігають провідні позиції в рейтингу EGDI, підтримуючи високий рівень впровадження електронних послуг та технологій у державному секторі. Незважаючи на незначне зниження позицій у окремі роки, загальний рівень розвитку залишається стабільно високим.

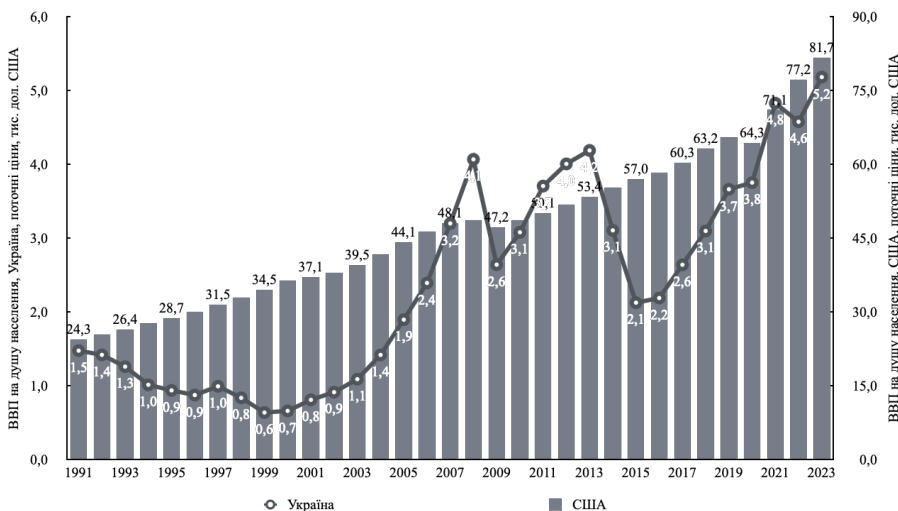

Рис.2. Динаміка ВВП на душу США та України

Джерело: Створено авторами на основі [11]

Таблиця 3

США та Україна в рейтингу E-government 2004–2022 рр.

EGDI	2022	2020	2018	2016	2014	2012	2010	2008	2006	2004
США, місце	10	9	11	12	7	5	2	4	1	1
США, значення	0,952	0,939	0,877	0,842	0,875	0,869	0,851	0,864	0,906	0,913
Україна, місце	46	69	82	62	87	68	54	41	48	45
Україна, значення	0,803	0,712	0,617	0,608	0,503	0,565	0,518	0,573	0,546	0,533

Джерело: Створено авторами на основі [10]

Україна демонструє позитивну тенденцію в розвитку електронного урядування. Зростання значення індексу EGDI та покращення позицій у рейтингу вказують на успішну реалізацію державних програм з цифровізації та впровадження інноваційних рішень у наданні державних послуг.

Щодо індексу глобальної інноваційності (GII), США займають третє місце завдяки високому рівню патентування, венчурного капіталу та наукових досліджень, тоді як Україна знаходиться на 55-му місці [17]. Аналіз показників демонструє, що США є прикладом країни з високорозвиненою економікою та інфраструктурою, де цифрові технології та інновації активно підтримуються державою.

Для України досвід США може стати корисним у розробці політик для розвитку електронного уряду та стимулювання інновацій. Застосування подібних механізмів, особливо в сферах регулювання та державних послуг, може сприяти модернізації української економіки та суспільства в цілому.

ВВП на душу населення дає можливість оцінити економічну продуктивність країни на індивідуальному рівні, а також ефективність розподілу економічних ресурсів, показник дозволяє глибше розглянути вплив цифрових технологій, оскільки сучасні процеси інформатизації безпосередньо сприяють підвищенню ефективності державного регулювання, зниженню витрат на управління та поліпшенню доступу до державних послуг. Високий рівень інформатизації сприяє розвитку таких сфер, як електронне урядування, автоматизація державних процесів і покращення загального економічного клімату.

Аналіз найкращих прогнозних ліній трендів дозволив обрати поліноміальну апроксимуючу функцію

$$y = 385,62 \times x^2 + 58945 \quad (R = 0,967)$$

Прогноз на 2024 і 2025 роки показав продовження тренду сталого зростання ВВП на душу: 88,0 тис. дол. США у 2024 р.; 95,1 тис. дол. США — у до 2025 р.

Результати свідчать про стабільне економічне зростання, яке може бути пов'язане з продовженням впровадження інноваційних інформаційних технологій, поліпшенням управлінських процесів і підвищенням ефективності державного регулювання. Такий тренд вказує на позитивний вплив інформатизації на економічний розвиток країни.

Прогнозовані показники мають важливий вплив на планування державної політики, зокрема в галузі економічного розвитку та інформатизації. Високі прогнозовані темпи зростання ВВП на душу населення вказують на необхідність продовження активного впровадження цифрових рішень для збереження позитивної динаміки, що особливо важливо в контексті адаптації успішного досвіду США до українських реалій, де інформатизація може значно покращити державне управління та економічні показники. Отже, дослідження демонструє важливу роль інформатизації та її тісний зв'язок з економічним розвитком, що відкриває можливості для подальшого вдосконалення державного регулювання на основі передового досвіду США.

Україна, яка активно рухається в напрямку цифрової трансформації, може використовувати цей досвід для прискорення впровадження сучасних технологій та підвищення ефективності державного управління. Проте, для успішної адаптації моделі США в українському контексті необхідно враховувати як переваги, так і можливі перешкоди на шляху до цифрової трансформації.

Однією з головних переваг американської моделі інформатизації є її гнучкість та здатність швидко адаптуватися до нових технологічних викликів. США активно інвестують у дослідження та розвиток нових цифрових рішень, що дозволяє країні бути лідером у сфері інновацій. Впровадження електронного уряду та цифрових державних послуг значно спрощує процеси управління та забезпечує громадянам доступ до сервісів у будь-який час. Також, завдяки сильній правовій базі, у США забезпечується захист персональних даних та кібербезпека на високому рівні, що підвищує довіру громадян до цифрових рішень.

Попри успіхи, американська модель інформатизації стикається з певними проблемами. Однією з них є нерівномірний доступ до цифрових технологій у різних регіонах країни, що створює так звану цифрову нерівність. Хоча в США 91,8% населення має доступ до інтернету, у сільських регіонах і малозабезпечених районах доступ до якісного інтернету залишається обмеженим. Дослідження показують, що 18% населення на територіях корінних народів все ще не мають доступу до широкопasmового інтернету, тоді як у несільських районах цей показник становить лише 4% [18].

Ще однією значною проблемою є захист приватності даних. Швидке впровадження цифрових платформ і зростання кількості користувачів призводять до збільшення ризиків витоку інформації та кіберзагроз. Хоча окремі штати, зокрема Каліфорнія, приймають закони для посилення контролю за захистом персональних даних (наприклад, CPRA — закон про приватність у Каліфорнії), на федеральному рівні регулювання приватності все ще відстає від швидких технологічних змін [19]. Таким чином, попри значні інвестиції в інфраструктуру та підтримку інновацій, нерівномірність доступу до інтернету та слабка регуляторна база у сфері приватності залишаються ключовими викликами, які впливають на ефективність цифровізації в США [20].

США має всі передумови для подальшого лідерства у сфері інформатизації. Розвиток таких технологій, як штучний інтелект, блокчейн та квантові обчислення, сприятимуть ще більшій автоматизації дер-

жавних процесів та підвищенню ефективності управління. Однією з ключових перспектив є розвиток інфраструктури 5G, що дозволить забезпечити більш рівномірний доступ до цифрових послуг у всіх регіонах країни. Також варто відзначити посилення міжнародної співпраці США у сфері інформатизації, що може допомогти країні поширювати свої стандарти та норми на світовому рівні.

Однак, існують і бар'єри для подальшого розвитку інформатизації в США. Одним з основних є зростаючий рівень кіберзагроз та необхідність посилення кібербезпеки. З кожним роком кіберзлочинність стає більш витонченою, і це вимагає від держави постійної адаптації механізмів захисту. Ще одним бар'єром є правова невизначеність у деяких питаннях цифрової економіки, зокрема щодо регулювання криптовалют та захисту даних у міжнародному просторі. Крім того, швидкий розвиток технологій часто перевищує можливості існуючих регуляторних органів, що може гальмувати впровадження нових рішень.

Бенчмаркінг американської моделі інформатизації може стати джерелом кращих практик для розробки дієвих механізмів управління цифровими трансформаціями української економіки, але для цього необхідно врахувати низку бар'єрів та особливостей українського контексту. Важливо підкреслити, що американська модель пропонує не тільки технологічні рішення, але й правові та інституційні механізми, які можна застосувати в Україні. Основні напрями для адаптації можна визначити наступним чином.

1. Розвиток механізмів реалізації конституційних прав через інформаційні технології. В США електронне урядування забезпечує доступ до багатьох державних послуг через інтернет, що значно спрощує взаємодію громадян з державними органами. Для України цей досвід може бути корисним у створенні платформ, які дозволять громадянам реалізовувати свої конституційні права на доступ до інформації, правосуддя та державних послуг в електронній формі. Враховуючи виклики, пов'язані з війною та відновленням, електронні послуги можуть стати інструментом для швидкого відновлення правосуддя, реєстраційних процедур та соціальної підтримки.

2. Формування єдиної інформаційної системи на всіх рівнях державного управління. Американська модель пропонує інтегровані системи управління на федеральному, регіональному та місцевому рівнях, що дозволяє ефективніше контролювати процеси та зменшувати бюрократичні бар'єри. В Україні можна впровадити аналогічні системи

для забезпечення злагодженого обміну інформацією між державними структурами, що допоможе уникнути дублювання функцій і знизить корупційні ризики. Особливо це важливо в контексті цифрового переходу урядових структур на нові стандарти управління.

3. Інформаційне забезпечення національної безпеки, включаючи кібербезпеку. Зміцнення кібербезпеки є важливою частиною американської інформатизаційної моделі. США активно впроваджують механізми захисту національних інформаційних ресурсів, зокрема через розвиток законодавства у сфері кібербезпеки та співпрацю між приватним і державним секторами. Україні важливо скористатися цим досвідом для побудови стійкої системи захисту критичної інфраструктури та національних інформаційних ресурсів від кібератак, які є особливо небезпечними в умовах військових дій та гібридної війни.

4. Підвищення конкурентоспроможності економіки через розвиток інформаційних технологій. Економічний розвиток США багато в чому базується на інноваціях та розвитку цифрових послуг. Україна може перейняти цей досвід для розширення спектру цифрових послуг, які сприятимуть розвитку підприємництва та залученню інвестицій. Створення нових цифрових платформ для бізнесу, а також державна підтримка ІТ-сектора може стати основою для підвищення конкурентоспроможності української економіки на глобальному ринку.

Узагальнюючи, адаптація американської моделі інформатизації в Україні може значно прискорити процеси цифрової трансформації та підвищити ефективність державного управління. Основні напрями, такі як розвиток механізмів реалізації конституційних прав, формування єдиної інформаційної системи, зміцнення кібербезпеки та підвищення конкурентоспроможності економіки, є критично важливими для успішного впровадження цифрових рішень. Враховуючи досвід США та специфіку українських умов, ці напрями можуть стати основою для побудови сучасної інформаційної інфраструктури та забезпечення економічного зростання.

Висновки. Адаптація американської моделі інформатизації в Україні може стати важливим кроком на шляху до цифрової трансформації державного управління та сталого економічного розвитку. США демонструють значний успіх у впровадженні цифрових рішень, таких як електронне урядування, розвиток інфраструктури для забезпечення рівного доступу до цифрових послуг та підвищення рівня кібербезпеки. Досвід США може бути використаний для вирішення ключових ви-

кликів в Україні, включаючи забезпечення прозорості державних процесів, захист національних інформаційних ресурсів і підвищення конкурентоспроможності економіки за допомогою цифрових технологій.

Проте для ефективного впровадження цього досвіду в Україні необхідно врахувати місцеві особливості, зокрема правові, економічні та інфраструктурні обмеження. Серед ключових напрямків, які можуть бути ефективно реалізовані, варто відзначити розвиток механізмів реалізації конституційних прав через інформаційні технології, формування єдиної інформаційної системи на всіх рівнях управління, а також впровадження сучасних рішень для захисту кіберпростору. Успішна адаптація цих ініціатив створить основу для сталого економічного зростання та підвищення ефективності державного управління в Україні.

Список використаної літератури

1. Алексеєвська Г., Чайковська М. Трансформація ікт-сектору в Україні: аналіз тенденцій та стратегії сталого розвитку. Економіка та суспільство. 2024. № 60. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-98> (дата звернення: 02.10.2024).
2. Ломачинська І., Чайковська М., Алексеєвська Г. Особливості розвитку ікт сфери у східній Європі. Економіка та суспільство. 2023. № 58. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-101> (дата звернення: 02.10.2024).
3. Робул Ю. В. Теоретичні основи функціонування та розвитку маркетингових систем у цифровому маркетингу. Дніпро : Журфонд, 2020. 315 с.
4. Sadchenko O. V. Basic directions of experience economy marketing development in conditions of sustainable development. Economic innovations. 2020. Т. 22, № 2(75). С. 101–111. URL: [https://doi.org/10.31520/ei.2020.22.2\(75\).101-111](https://doi.org/10.31520/ei.2020.22.2(75).101-111) (дата звернення: 02.10.2024).
5. Марков М. Є. Аналіз розвитку та сучасного стану інформаційно-комунікаційних технологій в Україні. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2020. № 2 (258). С. 46–53. URL: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2020-258-2-46-53> (дата звернення: 02.10.2024).
6. Чайковська М. П. Концептуально-методологічні засади управління маркетинговими ІТ-проектами в умовах цифрових трансформацій : монографія. Одеса : Олді-Плюс, 2021. 370 с.
7. Krupianyk A. Digital economy of Ukraine: key development factors. VoxUkraine. URL: <https://voxukraine.org/en/digital-economy-of-ukraine-key-development-factors>. (дата звернення: 05.10.2024).
8. Digital 2023: global overview report – datareportal – global digital insights. DataReportal – Global Digital Insights. URL: <https://datareportal.com/reports/digital-2023-global-overview-report> (дата звернення: 05.10.2024).
9. Internet Penetration United States 2024. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/209117/us-internet-penetration> (дата звернення: 02.10.2024).
10. United States of America. UN E-government knowledgebase. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data/Country-Information/id/184-United->

States-of-America (дата звернення: 02.10.2024).

11. GDP per capita (current US\$) – Ukraine. World Bank Open Data. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?locations=UA> (дата звернення: 02.10.2024).
12. Individuals using the Internet (% of population) – Ukraine. World Bank Open Data. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/IT.NET.USER.ZS?locations=UA> (date of access: 02.10.2024).
13. World Happiness Report 2023 / ред.: J. Helliwell та ін. 11-те вид. URL: <https://worldhappiness.report/ed/2023> (дата звернення: 02.10.2024).
14. List of countries by number of Internet users - Wikipedia. Wikipedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_number_of_Internet_users (дата звернення: 02.10.2024).
15. Global Innovation Index 2023. Innovation in the face of uncertainty / ред.: S. Dutta та ін. 16-те вид. Geneva : WIPO, 2023. 252 с. URL: <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2023-en-main-report-global-innovation-index-2023-16th-edition.pdf> (дата звернення: 02.10.2024).
16. Conte N. Ranked: The Most Innovative Countries in 2023. Visual Capitalist. URL: <https://www.visualcapitalist.com/most-innovative-countries-in-2023/> (дата звернення: 02.10.2024).
17. Voices From America’s Digital Divide. Personal stories highlight the importance of ongoing efforts to secure affordable broadband, digital skills training. Pew. URL: <https://www.pewtrusts.org/en/research-and-analysis/articles/2024/07/24/voices-from-americas-digital-divide> (дата звернення: 02.10.2024).
18. The State of the Digital Divide in the United States. Purdue Center for Regional Development. URL: <https://pcrd.purdue.edu/the-state-of-the-digital-divide-in-the-united-states> (дата звернення: 02.10.2024).
19. Mapping the digital divide: Data reveals internet inequities across the country. University of Chicago News. URL: <https://news.uchicago.edu/story/mapping-digital-divide-data-reveals-internet-inequities-across-country> (дата звернення: 02.10.2024).
20. U.S. Cybersecurity and Data Privacy Outlook and Review – 2023. Gibson Dunn. URL: <https://www.gibsondunn.com/us-cybersecurity-and-data-privacy-outlook-and-review-2023/> (дата звернення: 02.10.2024).

Стаття надійшла 05.10.2024 р.

M. P. Chaikovska,

Dr. Sc. (Economics), Professor,
Odesa I. I. Mechnikov National University,
24/26, Frantsuzkyi bulvar, Odesa, 65058, Ukraine
e-mail: chmp@onu.edu.ua
ORCID: 0000-0002-9490-5112

A. V. Spasenko,

Master student in Management,
Odesa I. I. Mechnikov National University,
24/26 Frantsuzkyi bulvar, 65058, Odesa, Ukraine,
e-mail: spasenko.arsen14@gmail.com

DIGITAL TRANSFORMATIONS AND INSTITUTIONAL MECHANISMS IN ENSURING SUSTAINABLE INNOVATIVE DEVELOPMENT: THE CASE OF THE USA AND UKRAINE

The study examines the connection between informatization indicators, state regulatory frameworks, and sustainable socio-economic development in the U.S., aiming to apply its lessons to Ukraine's context. Special focus is given to the American governance model amidst digitalization, analyzing its impact on economic growth, the efficiency of public services, and cybersecurity resilience. The U.S. informatization policy is scrutinized for its strengths, weaknesses, potential, and barriers, with emphasis on modernizing governance. Key recommendations are derived for benchmarking the U.S. model to foster Ukraine's innovative economy, strengthen administrative processes, improve cybersecurity, and drive sustainable digital growth. Informatization has reshaped state institutions and management worldwide, compelling governments to integrate digital innovations for better service delivery, transparency, and governance efficiency. The U.S., as a global leader in informatization, exemplifies how e-governance, automated services, and cybersecurity advances bolster state functions and citizen engagement. The study uses scientific methods to analyze literature, compare U.S. and Ukrainian practices, and identify key factors influencing informatization's impact. Trend and factor analyses forecast economic growth linked to digitalization. Findings reveal that U.S. policies enhance governance efficiency through high levels of digital integration, contributing to superior GDP per capita, e-government indices, and innovation rankings. Nonetheless, challenges such as digital divide and data privacy persist. For Ukraine, adapting elements like e-governance platforms, integrated management systems, and cybersecurity measures is crucial for effective digital transformation and economic competitiveness. By learning from the U.S. model, Ukraine can accelerate its digital transition, modernize public administration, and promote sustainable growth. Tailoring strategies to fit local conditions while overcoming infrastructural and legal hurdles is key to leveraging informatization for socio-economic progress.

Keywords: digital transformations, sustainable development, electronic governance, challenges of informatization, innovative technologies, adaptation of the model, USA, Ukraine.

References

1. Alekseevska, H., & Chaikovska, M. (2024). Transformatsiia IKT-sektoru v Ukraini: analiz tendentsii ta stratehii staloho rozvytku [Transformation of the ICT sector in Ukraine: analysis of trends and strategies of sustainable development]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (60). doi:10.32782/2524-0072/2024-60-98. (in Ukrainian)
2. Lomachynska, I., Chaikovska, M., & Alekseevska, H. (2023). Osoblyvosti rozvytku IKT sfery u skhidnii Yevropi [Features of the development of ICT sphere in Eastern Europe]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (58). doi: 10.32782/2524-0072/2023-58-101. (in Ukrainian)
3. Robul, Yu. V. (2020). Teoretychni osnovy funktsionuvannia ta rozvytku marketynhovyykh system u tsyfrovomu marketynhu [Theoretical foundations of the functioning and development of marketing systems in digital marketing]. Dnipro: Zhurfond. (in Ukrainian)

4. Sadchenko, O. V. (2020). Basic directions of experience economy marketing development in conditions of sustainable development. *Economic Innovations*, 22(2(75)), 101–111. doi:10.31520/ei.2020.22.2(75).101-111.
5. Markov, M. Ye. (2020). Analiz rozvytku ta suchasnoho stanu informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii v Ukraini [Analysis of the development and current state of information and communication technologies in Ukraine]. *Visnyk Skhidnoukrainskoho natsionalnoho universytetu imeni Volodymyra Dalia*, (2 (258)), 46–53. doi:10.33216/1998-7927-2020-258-2-46-53. (in Ukrainian)
6. Chaikovska, M. P. (2021). Kontseptualno-metodolohichni zasady upravlinnia marketynhovymy IT-proiektamy v umovakh tsyfrovykh transformatsii [Conceptual and methodological principles of management of marketing IT projects in the context of digital transformations]. Odesa: Oldi-Plus. (in Ukrainian)
7. Krupianyk, A. (2023, August 25). Digital economy of Ukraine: Key development factors. Retrieved from <https://voxukraine.org/en/digital-economy-of-ukraine-key-development-factors>.
8. Digital 2023: Global overview report — datareportal – global digital insights. (n.d.). Retrieved from <https://datareportal.com/reports/digital-2023-global-overview-report>
9. Internet penetration united states 2024. (2024, February). Retrieved from <https://www.statista.com/statistics/209117/us-internet-penetration>
10. United States of America. (2024). Retrieved from <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data/Country-Information/id/184-United-States-of-America>
11. GDP per capita (current US\$) – Ukraine. (n.d.). Retrieved from <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?locations=UA>
12. Individuals using the Internet (% of population) – Ukraine. (n.d.). Retrieved from <https://data.worldbank.org/indicator/IT.NET.USER.ZS?locations=UA>
13. Helliwell, J., Layard, R., Sachs, J. D., De Neve, J.-E., Aknin, L. B., & Wang, S. (Eds.). (n.d.). *World happiness report 2023* (11th ed.). Retrieved from <https://worldhappiness.report/ed/2023>
14. List of countries by number of Internet users - Wikipedia. (n.d.). Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_number_of_Internet_users
15. Dutta, S., Lanvin, B., Rivera León, L., & Wunsch-Vincent, S. (Eds.). (2023). *Global Innovation Index 2023. Innovation in the face of uncertainty* (16th ed.). Geneva: WIPO. Retrieved from <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2023-en-main-report-global-innovation-index-2023-16th-edition.pdf>
16. Conte, N. (2023, November 14). Ranked: The most innovative countries in 2023. Retrieved from <https://www.visualcapitalist.com/most-innovative-countries-in-2023/>
17. Voices From America’s Digital Divide. Personal stories highlight the importance of ongoing efforts to secure affordable broadband, digital skills training. (n.d.). Retrieved from <https://www.pewtrusts.org/en/research-and-analysis/articles/2024/07/24/voices-from-americas-digital-divide>
18. The state of the digital divide in the united states. (n.d.). Retrieved from <https://pcrd.purdue.edu/the-state-of-the-digital-divide-in-the-united-states>
19. Mapping the digital divide: Data reveals internet inequities across the country. (n.d.). Retrieved from <https://news.uchicago.edu/story/mapping-digital-divide-data-reveals-internet-inequities-across-country>
20. U.S. cybersecurity and data privacy outlook and review – 2023. (n.d.). Retrieved from <https://www.gibsondunn.com/us-cybersecurity-and-data-privacy-outlook-and-review-2023/>